

Kazimierz Donimirski (1880 – 1947)

Bez wątplenia plebiscyty ustalone na podstawie postanowień traktatu wersalskiego budziły wielkie emocje wśród polskiej ludności żyjącej poza granicami odradzającej się ojczyzny. Krótka chwila nadziei na szansę na życie w niepodległym kraju zmobilizowała różnego rodzaju działaczy, wśród których siłą rzeczy dominowało ziemiaństwo. Zwłaszcza na Powiślu ich majątki stały się zapleczem polskich komitetów plebiscytowych, gdzie wzbierała fala zaangażowania na rzecz poszerzenia granic Rzeczypospolitej o ich rodzinne strony. Polskie ziemiaństwo na Powiślu charakteryzowała silna świadomość narodowa, przywiązanie do języka i kultury. Te wartości z jednej strony nie pozwalały ulec germanizacji, a z drugiej nie blokowały rozwoju intelektualnego i pozwalały zachować otwarty umysł podczas studiów wyższych na zachodzie Europy.

Do takich działaczy bez wątplenia należał Kazimierz Donimirski, urodzony w 1880 roku w swoim późniejszym majątku w Ramzach Małych, z których wyrwała go dopiero II wojna światowa. Większość swojego życia bowiem poświęcił pracy narodowej na rzecz krzewienia ducha polskiego, jak i politycznej mającej zbliżyć jego rodzinne okolice do ojczyzny. Podobnie zresztą jak cała jego rodzina, rozkrzewiona szeroko na swym drzewie genealogicznym sięgającym jeszcze uczestników Sejmu Wielkiego, i zajmująca majątki nieszczęśliwie znajdujące się po niemieckiej stronie Powiśla. Sam Kazimierz jednak od zawsze poświęcał się lokalnej działalności. Jeszcze pod zaborami, bo w roku 1910, założył Bank Ludowy w Sztumie, który wspierał działalność gospodarczą Polaków. Ale to przygotowanie do plebiscytu stało się okazją do pełnego działania.

Kazimierz Donimirski został prezesem Warmińskiego Komitetu Plebiscytowego. To zaangażowanie było naturalną konsekwencją działalności jego rodziny z ostatnich dziesięcioleci. Kiedy jednak okazało się, że w wyniku plebiscytu jego rodzinne ziemie staną się formalnie częścią Prus Wschodnich nie porzucił swej polskości jednocząc rodaków w Niemczech w różnych organizacjach jako prezes Okręgu Ziemi Malborskiej IV Dzielniccy Związku Polaków w Niemczech i przy okazji jako wiceprezes całego Związku.

W okresie międzywojennym Kazimierz Donimirski nie zaprzestawał swej działalności i przez wiele lat sprawował funkcję członka polskiego Centralnego Komitetu Wyborczego w Niemczech, a w roku 1933 wszedł w skład delegacji, która posłowała do papieża Benedykta XV, aby podczas audiencji przedłożyć mu sytuację mniejszości polskiej w Niemczech. W roku 1935 ugościł też Melchiora Wańkowicza, który zbierając materiały do powieści

Na tropach Smetka przedstawił na jej kartach postać Donimirskiego niemal jako wzoru dawnego Sarmaty, na którego dworze spotykała się polityka i sprawy bieżące oraz poszanowanie tradycji.

Nadciągające wichry II wojny światowej uderzyły w ród Donimirskich jeszcze przed rozpętnaniem samego konfliktu, bo Kazimierz wraz ze swoją rodziną został wysiedlony już w maju 1939 roku i pozbawiony majątku w Ramzach. Przy okazji, wraz z innymi członkami rodu, trafił na listę proskrypcyjną jako osoba w pierwszej kolejności do zlikwidowania po wkroczeniu wojsk niemieckich. Z tego też powodu Kazimierz używając herbowego nazwiska Brochowicz ukrywał się niemal całą wojnę po różnych zaprzyjaźnionych dworach Generalnej Guberni. W przeciwieństwie do wielu innych członków swej szlacheckiej i patriotycznej rodziny przeżył wojnę i nawet udało mu się wrócić na Powiśle, gdzie działał do śmierci w 1947. Zdążył jeszcze założyć spółdzielnię mleczarską, a jako pracownik starostwa w Sztumie wystawiał dawnym członkom prowadzonym przez siebie towarzystw zaświadczenia o polskości, czym zwiędził scalenie rodzinnych stron z ojczyzną. Został uhonorowany Orderem Odrodzenia Polski.

<https://www.geni.com/people/Kazimierz-Donimirski/6000000028507257440>

<https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Donimirski-Kazimierz;3893788>

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/67836,Na-tropach-Smetka-czyli-sladami-rodzin-Donimirskich-i-Sikorskich.html>

<http://www.sejm-wielki.pl/b/sw.17984>

<https://gazetaolsztynska.pl/503208,100-Twarzy-Niepodleglej-Kazimierz-Donimirski-Wladyslaw-Gebik-Wojciech-Gromadecki.html>